

Milloin ympäristövaikutus on merkittävä?

Jyri Mustajoki ja Mika Marttunen, SYKE

IMPERIA-loppuseminaari

Suomen ympäristökeskus, 9.11.2015

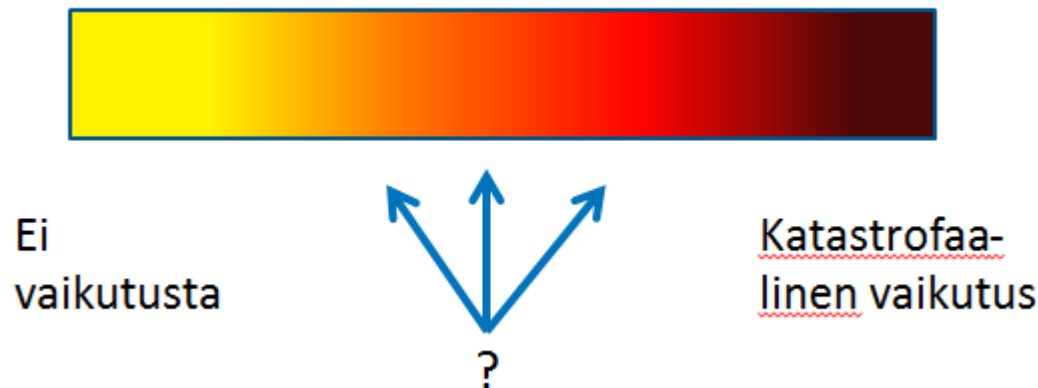
Vaikutusten merkittävyyden arviointi

YVA:ssa keskeinen aihealue

- Huonosti ymmärretty ja puutteellisesti ohjeistettu
- Nykyiset arviointikäytännöt kirjavia

Terminologia hankalaa

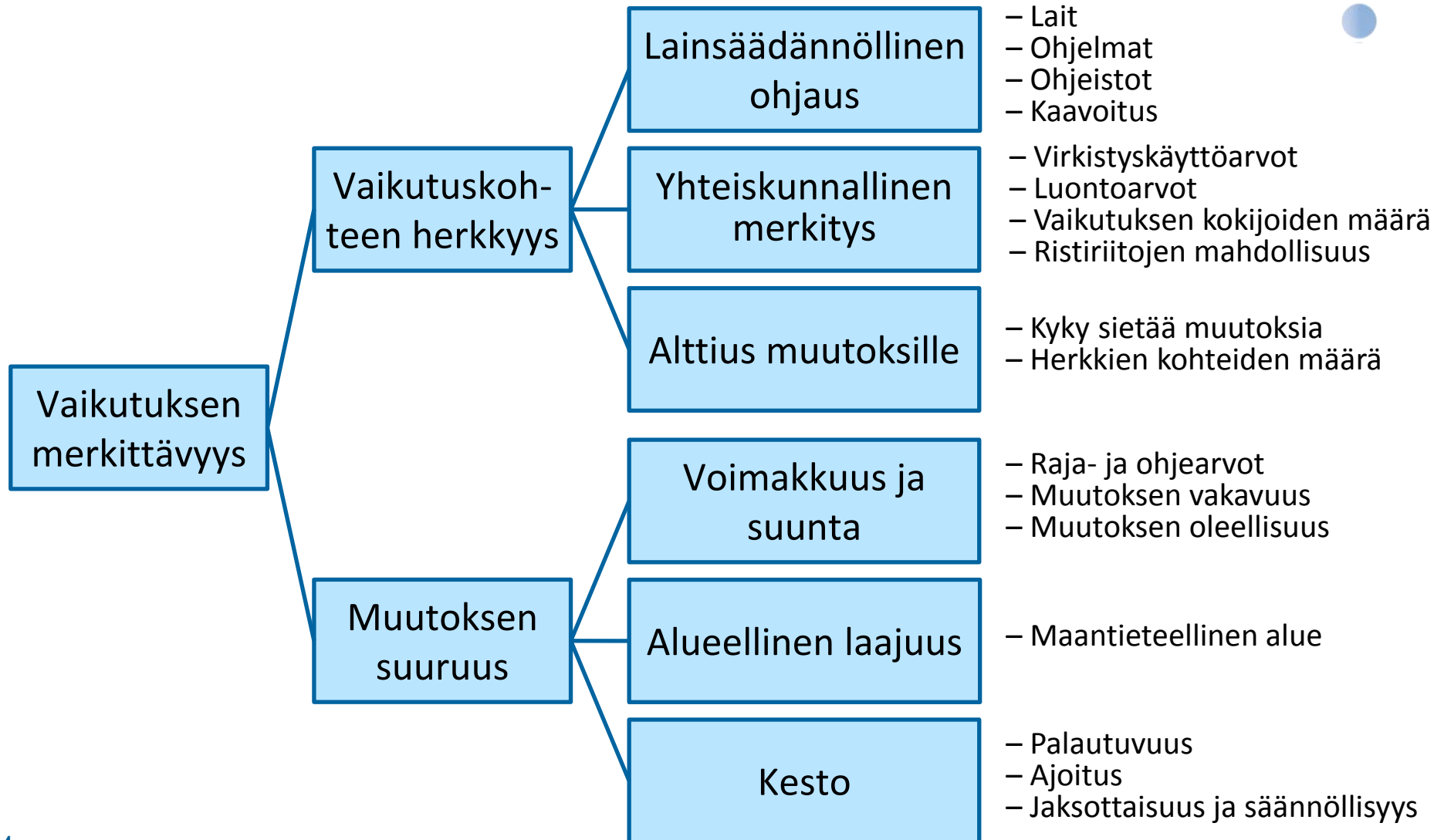
- Vaikutusten suuruus, tärkeys, voimakkuus, merkitys, merkittävyys, hyväksyttävyys...
- Monikriteerinen ja osin arvosidonnainen tarkastelu
  - Arvion subjektiivisuus on yleisesti tunnustettu
  - Subjektiivisuus $\neq$ mielivaltaisuus

Merkittävyyden arvioinnista todettu kirjallisuudessa

1. Vaikutusten merkittävyyden arviointi on YVAN keskeinen, mutta myös ehkä vaikein vaihe
2. Ei ole yksimielisyyttä siitä, mikä olisi paras tapa arvioida merkittävyyttä
  - Osin tämän vuoksi käytännöt ja terminologia olleet kirjavia
3. Merkittävyyden arviointiin liittyy aina subjektiivisuutta ja tulkinnanvaraisuutta
4. Viestintä merkittävyyden arvioinnista vaikeaa
  - Väärinkäsitysten välttäminen liki mahdotonta hankalan terminologian vuoksi
5. YVI:ssä tulisi keskittyä merkittävimpiin vaikutuksiin
  - Liian usein suuri osa resursseista menee kokonaisuuden kannalta epäolennaisten vaikutusten yksityiskohtaiseen tarkasteluun

ARVI-lähestymistapa vaikutusten merkittävyyden arviointiin

Vaikutuksen merkittävyys

(Viitteellinen taulukko)

Vaikutuksen merkittävyys		Kielteinen		Muutoksen suuruus					Myönteinen	
		Erittäin suuri	Suuri	Kohtalainen	Vähäinen	Ei muutosta	Vähäinen	Kohtalainen	Suuri	Erittäin suuri
Kohteen herkkyys	Vähäinen	Suuri*	Kohtalainen*	Vähäinen	Vähäinen	Ei vaikutusta	Vähäinen	Vähäinen	Kohtalainen*	Suuri*
	Kohtalainen	Suuri	Suuri*	Kohtalainen	Vähäinen	Ei vaikutusta	Vähäinen	Kohtalainen	Suuri*	Suuri
	Suuri	Erittäin suuri	Suuri	Suuri*	Kohtalainen*	Ei vaikutusta	Kohtalainen*	Suuri*	Suuri	Erittäin suuri
	Erittäin suuri	Erittäin suuri	Erittäin suuri	Suuri	Suuri*	Ei vaikutusta	Suuri*	Suuri	Erittäin suuri	Erittäin suuri

* Etenkin näissä tapauksissa merkittävyys voi olla tarpeen arvioida vähäisemmäksi, mikäli herkkyys tai muutos on luokan alarajalla

Tulosten tulkinta ei suoraviivaista

Mitä ARVI-lähestymistavalla saatu tulos käytännössä tarkoittaa?

Vaikutuksen merkittävyys
ARVI-lähestymistavalla

Onko vaikutus YVAssa
tarkoitettu merkittävä vaikutus?

"Onko hankkeella merkittäviä
vaikutuksia?"

Hankkeen hyväksyttävyyys
sidosryhmien keskuudessa

Onko hanke yleisesti ottaen
toteuttamiskelpoinen?

Merkittävyyden arvioinnin tulosten soveltaminen käytäntöön

Jos hankkeesta aiheutuu merkittäviä haittavaikutuksia, niin mitä se käytännössä tarkoittaa?

Hankkeen toteutus riippuu vaikutuksesta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä:

- **Ehdoton este** – Merkittävä haitallinen vaikutus estää kokonaan hankkeen toteutumisen
  - Esim. direktiivilajit
- **Poikkeamisluvat** – Vaikka merkittäviä haittavaikutuksia, niin voidaan silti saada lupa
  - Esim. kaavoitus
- **Intressipunninta** – Vaikka merkittäviä haittavaikutuksia, niin hyötyjen ollessa suuremmat voidaan hanke toteuttaa
  - Esim. vesilaki

Kysymyksiä keskustelun pohjaksi

Mitä hyötyjä ja ongelmia merkittävyyden arviointiin liittyy?

Olisiko tarpeen/mahdollista luoda yleinen määritelmä merkittävälle vaikutukselle?

Miten yksittäiset yksilöt tai sidosryhmät tulisi ottaa huomioon arvioitaessa merkittävyyttä?

Onko viime vuosina ollut havaittavissa muutoksia merkittävyyden arvioinnin käytännöissä, minkälaisia?

Kiitokset!

imperia.jyu.fi